Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Europos LIETUVIS

Nr. 26 (1216) Londonas, 1974 m. birželio 25 d. XXVIII metai

Didysis keliautojas

Dar prieš keletą desėtkų metų du pasaulio galingieji laikėsi nerašyto įstatymo — niekada nekeliauti į svetimus kraštus, kol sėdės savo valdžios soste. Tai buvo katalikų moralinis vadovas popiežius ir turtingiausios pasaulyje valstybės galva — JAV prezidentas. Dabar jau tos tradicijos sulaužytos.

Ypačiai daug keliauja dabartinis JAV prezidentas Nixonas. Savo valdymo laikotarpyje jis nebus palikęs nei vienos progos neišnaudotos, nei vieno kelmo, sutikto savo politinėje karjeroje, nepabandęs išrauti. Atrodo, kad jeigu tik Gargždų grėžiniai vietoje dešimties statinių naftos per parą patiektų milijoną, tai JAV prezidentas ir ten surastų priežastį nukeliauti ir pradėti derybas dėl Lietuvos likimo...

Po visa to, kas yra įvykę Watergate bylą benarpliojant, atrodo beveik stebuklas, kad prezidentas Nixonas pajėgia tiek daug keliauti, galvoti ir šypsotis. Žinomas JAV radijo komentatorius Alistaire Cooke bando atspėti dvi prezidento dvasinio ir fizinio pajėgumo priežastis. Jis sako, kad arba Nixonas turi būti visiškai nekaltas Watergate byloje ir todėl gali ją ignoruodamas ramiai dirbti, arba jis yra staliniškas genijus, galįs demoniškai šypsotis priešui į akis ir jį sunaikinti. Prie šito gal dar būtų galima pridėti ir trečią prielaidą — dr. Kissingerio diplomatinį sugebėjimą paruošti savo viršininkui kelią.

Kas būtų galėjęs patikėti, kad prieš nepilnus metus buvusį didžiausią arabų priešą, sionistų draugą, atstovaujantį beveik per du dešimtmečius propagandos pamazgomis laistytą Ameriką, Kairo gatvėse pasitiks du milijonai džiūgaujančių egiptiečių? Patenkintas šypsojosi prezidentas Nixonas, iškilmingai pasižadėjęs aprūpinti arabus atominės energijos reaktoriais, tarsi jie būtų pigesni, negu čia pat gaunama nafta varomos jėgainės.

Daug rašalo išlieta beaiškinant Nixono kelionės į Vid. Rytus priežastis ir pasisekimą. Visus aiškinimus būtų galima suvesti į šiuos punktus: 1. JAV įsitikino, kad nebus galima išlaikyti taikos Vid. Rytuose vien tiktai remiant ir ginkluojant žydus. Tikrai taikai reikia jėgų pusiausvyros, atitinkamai palaikant abi šalis. 2. Arabų pasaulis orientuojasi į Vakarus, Sovietų dominavimas jiems nepriimtinas. JAV ekonominė ir karinė pagalba padeda išbalansuoti neutralią padėtį. 3. Ekonomiškai stipir Europa jau seniau siūlė arabams techninę pagalbą mainais už naftą. JAV pasiskubino užbėgti jai už akių. Amerikai ne vistiek, kieno rankose bus arabų nafta. Nors šiuo metu ji mažai naftos perka, bet svarbu, kad esant reikalui, būtų galima ja pasinaudoti. 5. Prezidentas Nixonas sėkmingais politiniais ėjimais stengiasi nukreipti dėmesį nuo Watergate bylos.

Tačiau visoje šitoje politinėje dramoje dar nesimato vieno iš svarbiausių aktorių — Sovietų Sąjungos. Ką ji apie visa tai pasakys ir ko pareikalaus iš prezidento Nixono už akibrokštą Vid. Rytuose? Šituo klausimu ypačiai yra susirūpinę Vakarų Europos vadai, o taip pat tautos, esančios tiesioginėje Sov. Sąjungos kontrolėje.

Dr. Kissingeris aiškiai pasakė, kad JAV nenori ir, iš tikrųjų, negali išstumti Sovietų Sąjungos iš aktyvaus Vid. Rytų politinio lauko. Už kiekvieną Sovietų žingsnį atgal šitame rajone, turės būti su kaupu atmatuota kur nors kitur. Ir štai, dėl tų atmatavimų ir važiuoja didysis keliautojas prezidentas Nixonas į Maskvą. Norėdamas apraminti sunerimusius ir pasišiaušusius Nato kraštų vadus, jis vieną dieną sustoja Europoje, neva norėdamas painformuoti apie savo ketinimus Maskvoje. Kažkas buvo užsiminęs ir apie naują Atlanto deklaraciją, kuri turėjo būti paskelbta Nato 25 metų sukakties proga. Vakariečių spauda tiesiog sarkastiškai komentuoja Nixono intencijas, pabrėždama, kad iš žadėtų „Europos metų" beliko tiktai „Europos diena".

Galimas kelionės į Maskvą tragiškas pasėkas ypačiai paryškino vienas iš pažiūros nereikšmingas įvykis. Prieš keliolika dienų, Brežnevui viešai pasiūlius Nixono vizito metu pasirašyti nusiginklavimo ir atominių ginklų apribojimo sutartį, Vašingtone atsistatydino karinis atominių ginklų ekspertas, JAV vyriausias atstovas nusiginklavimo pasitarimuose Paul Nitze. Jis pareiškė, kad šiuo metu JAV prezidento prestižas yra tiek Watergate bylos sužalotas, kad jis jokiu būdu negali atstovauti Amerikai rimtose nusiginklavimo derybose.

Iš to galima daryti išvadą, kad Nixonas nuvyko į Maskvą ne susitarti, o tiktai pritarti. Kokios įtakos toks jo „pritarimas" galėtų turėti į taiką Vakarų Europoje ir Saugumo konferencijos užbaigą, jau esame anksčiau bandę panagrinėti .

Lucanus

D. Britanijos nafta

Anglai savo vandenyse naftos pradėjo ieškoti 1963 m., bet pirmą didesnį naftos lauką Šiaurės jūroje Amoco bendrovė surado tik 1969 m.

Gautoji nafta pasirodė labai geros kokybės, turinti žymiai mažiau sieros, negu, pvz., Kuwaiti nevalyta nafta. Tokiu būdu ją bus galima žymiai lengviau destiliuoti ir gauti geresnę kainą.

Tuo tarpu daugiausia naftos yra surasta prie Skotijos krantų, netoli Šetlando. Jos ieško net 11 didelių naftos bendrovių, kurios iki šiol jau yra aptikusios 16 naftos laukų. Jeigu darbai nesusitrukdys, tai pirmoji naftos srovelė iš po jūros dugno pradės tekėti apie rugsėjo mėnesį. Iki šiol surastuose laukuose apie 1980 metus tikimasi gauti 125 mil. tonų per metus. Tai yra kiek daugiau, negu D. Britanijoje šiuo metu suvartojama. Didžiausia dabartinių laukų produkcija galėtų siekti iki 200 mil. tonų ir jos užtektų 40 metų. Tačiau paskutiniuoju metu vis dar surandami nauji naftos laukai, ir kiek iš tikrųjų yra naftos po Šiaurės jūros uolomis, niekas tiksliai negali pasakyti.

Specialistai aiškina, kad Šiaurės jūros nafta nebus vartojama tik Anglijoje. Bendrovėms bus pelningiau dalį jos parduoti, geriau pasakius, iškeisti į pigesnę arabų naftą ir daryti įprastos kokybės mišinius. Pasirodo, kad kai kurių naftos produktų, pvz., tepalinio aliejaus iš viso nebus galima iš Šiaurės jūros naftos pagaminti.

Daugelis galvoja, kad pradėjus gauti iš Šiaurės jūros naftą, benzino kaina turės sumažėti, automobilių išlaikymas atpigti. Bet taip nemano naftos bendrovės ir vyriausybė. Pirmiausia — išgauti naftą iš po jūros dugno kaštuos 15 kartų daugiau, negu pompuoti iš dykumos šulinių. Antra — bendrovės nori pelno už savo įdėtus kapitalus, o taip pat jos tikisi tuo būdu atgauti nuostolius, pasidariusius arabams jų biznius nusavinus. Pagaliau valdžia nemano sumažinti benzino mokesčių, kurie sudaro ir sudarys didelę valstybės pajamų dalį. Didžiausia nauda bus tai, kad nereikės išmesti už naftą pinigų svetur ir baimintis, kad jos galima nebegauti.

Jeigu nebus susitarimu ar įstatymais pakeista dabartinė naftos gavimo organizacija, tai valstybės pelnas apie 1980 m. būtų tik apie 4000 milijonų svarų. Tai palyginti labai mažas procentas nuo tos sumos, kurią tikisi uždirbti naftos bendrovės. Naftos laukai bendrovėms jau iš anksto yra parduoti. Čia jos nuo specialių platformų gręžiasi iki 300 pėdų į jūros dugną. Kiekviena platforma gręžia apie 30 šulinių, kurių dauguma randami tušti. Darbas yra labai brangus ir pavojingas, rizika gana didelė. Iki 1980 metų numatoma turėti apie 50 platformų.

Naftai pradėjus tekėti, reikės ją atgabenti į krantą, kartais 100 mylių ir daugiau. Tam reikalui bus vartojami vamzdžiai arba nafta pompuojama tiesiai į tanklaivius. Paskutinysis būdas pigesnis, bet juo galima naudotis tik esant ramiai jūrai. Vamzdžių nutiesimas sudaro apie trečdalį gamybos išlaidų. Britų vyriausybė yra pasiryžusi išgauti iš privatiškų bendrovių galimai didesnę pelno dalį arba pati jose aktyviai dalyvauti. Tačiau perdaug jas spausti neįmanoma, nes gali palikti pradėtus darbus ir ieškoti naftos kitur.

Viena didžiausių naftos bendrovių yra British Petroleum (BP), kurioj valdžia turi daugiau kaip 48% akcijų. Toliau eina Atlantic Richfield (amerikiečių), Burmah Oil, Shell, Conoca ir kt. Šios bendrovės savo ruožtu į naftos gavimo procesą yra įtraukusios 240 kitų pramonės bendrovių, atliekančių įvairius užsakymus naftos gavimo įrengimams. Vien tik į Aberdeen'ą atsikėlė apie 200 įvairių įmonių, duodančių darbo ir uždarbio vietiniams gyventojams. Steigiami net specialūs naftos pramonės bankai, o didžiosios britų bendrovės investuoja savo kapitalus į pačias naftos bendroves. Visa tai sudaro netiesioginį pelną, kuris neabejotinai pakels krašto ūkį, kai nafta pradės pasiekti Britanijos krantus.

Dar nepradėjus naftos gauti, jau pradeda atsirasti įvairių problemų. Sakoma, kad bus sugadintas gamtovaizdis, turės pasikeisti nusistovėję vietos gyventojų papročiai, bus teršiamas oras ir vanduo. O per paskutinius rinkimus gana aktyviai pasireiškusi Skotijos nacionalistų partija savinasi visą Skotijos pakrančių naftą ir anglams žada jos tik tiek duoti, kad jie galėtų šiaip taip pragyventi...

Krk.

Westminster Hall

IRA teroristų subombarduota Westminsterio salė yra vienas seniausių pastatų Londone. Pirmą kartą ji buvo pastatyta kaip karališkieji rūmai 1099 metais. Ričardas II 1397 m. ją perstatė, paversdamas aukščiausio teismo rūmais, nors teismai jau vykdavo čia nuo 13 amžiaus. Įdomu, kad pats tų rūmų statytojas (Ričardas II) čia buvo nuverstas nuo sosto.

Salės 90 pėdų aukščio stogas buvo padarytas iš Normandijos kaštono ir Airijos juodojo ąžuolo. Jis yra skaitomas kaip viduramžio laikų statybos šedevras. Salės dydis yra 238 pėdos ilgio ir 67 pėdos pločio. Anuo metu tai buvo didžiausias pastatas pasaulyje.

Westminster Hall yra vienas seniausių britų istorijos liudininkų. Čia buvo pasmerkti mirti Karolis I, Sir Tomas More, Guy Fawkes ir Warren Hastings. Šioje salėje Oliveras Cromwellis buvo paskelbtas lordu protektorium. Beveik visi mirusieji monarchai čia atvežami viešam atsisveikinimui. Tos garbės čia susilaukė ir du nusipelnę valstybės vyrai — William Gladstone ir Winston Churchill.

Per antrąjį pasaul. karą salė buvo du kartus kliudyta bombos, bet atsilaikė. Taip pat ji išliko ir per 1834 m. gaisrą, kuris sunaikino prie jos esančius lordų ir parlamento rūmus. Tokiu būdu Westminster Hall yra vienintelė dalis to didžiulio parlamento rūmų pastato, kuri pagrindinai nepažeista išsilaikė daugiau kaip 500 metų. Laimingu atsitikimu ir šis paskutinis sprogimas ir gaisras jai nepadarė nepataisomos žalos.

Kalbėkite rusiškai

Sovietų Sąjungoje numatomi žymūs pakeitimai mokymo sistemoje, siekiant paruošti kvalifikuotų rusų kalbos mokytojų įvairiose respublikose. „The Times Educational Supplement" rašo, kad nuo šių metų visose respublikose bus suvienodintas rusų kalbos kursas ir valandų skaičius. Steigiami nauji institutai rusų kalbos mokytojams ir programoms paruošti. Nors pagal Sovietų konstituciją kiekviena respublika gali laisvai pasirinkti mokyklose vartojamąją kalbą, bet dėl socialinių, politinių ir mokslinių priežasčių ateity bus reikalaujama, kad kiekvienas pilietis gerai mokėtų rusiškai.

Iki šiol apie 15 milijonų vaikų mokosi rusiškai visų respublikų mokyklose. Bet dalis jų išmoksta tiktai rusiškai susikalbėti. Dabar bus reikalaujama mokėti rusų kalbą žodžiu ir raštu.

Rusų kalbos mokytojai paruošiami 57 universitetuose ir 167 specialiuose mokytojų institutuose. Iš viso esama 156,000 būsimųjų mokytojų, iš kurių 68,200 ruošiami respublikinėse švietimo įstaigose. Kiekvienais metais įstoja 26,000 naujų kandidatų.

Mokytojai centr. Azijos respublikoms iki šiol buvo paruošiami Rusijoje arba Ukrainoje. Ateityje jiems bus steigiami specialūs institutai vietoje.

Šiuo metu esąs jaučiamas labai didelis kvalifikuotų rusų kalbos mokytojų trūkumas. Pvz., Tadžiko ir Kirgizijos respublikose tik apie 11-12% mokytojų turi reikalaujamą cenzą. Turkmenijos respublikoje iš 32 dėstytojų nei vienas neturi reikalaujamo mokslo laipsnio. Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje nesą nei vieno rusų kalbos profesoriaus ar mokslo daktaro, dirbančio mokymo institucijose.

Rusų kalbos vartojimui paskatinti šiais metais šaukiamas visasąjunginis simpoziumas, kurio tema bus „Mokslinio tyrimo vaidmuo, kuriant mokytojo amenybę". Jame turės dalyvauti visų respublikų atstovai, ir diskusijos, be abejo, bus vedamos tik rusiškai.

Taip pamažu kuriama „vienalytė ir vienakalbė" rusiškoji Sovietų Sąjunga, kuri anksčiau ar vėliau tikisi asimiliuoti visas kitas kalbas ir tautybes.

Mielai mūsų pirmininkei — D. Ribokienei, jos Tėveliui tragiškai žuvus, gilią užuojautą reiškiame

Dainavietės

DBLS-gos Derby Skyriaus narį bei meninio ratelio vadovą P. Popiką ir šeimą, jo broliui

A. A. JUOZUI POPIKAI

Amerikoje staiga mirus, giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Sk. Valdyba ir nariai

Pasaulyje

SPAUDA APIE PARLAMENTO IŠSPROGDINIMĄ

Tragiškai pasibaigęs prieš keletą šimtų metų Gay Fawkes bandymas šį kartą pasisekė. Bomba sprogo pasaulio demokratijos širdyje — Westminsterio rūmuose. Bet panikos ji nesukėlė. Parlamento atstovai ir spauda šį įvykį sutiko ramiai, net nepagrąsydami uždrausti rūmų lankymą.

Daugumas didžiųjų laikraščių su britams įprastu atsargumu įspėja IRA organizaciją, kad bombomis ir teroru nelaimės Šiaurinėje Airijoje pradėto karo prieš nekaltus gyventojus. Priešingai — ją pasmerks ir tie, kurie iki šiol pritarė ir laikėsi neutraliai. Pasmerkdama šį barbarišką įvykį, spauda kol kas betgi nesiūlo priemonių, kurių reiktų imtis terorui sustabdyti.

Kai kurie laikraščiai vis dėlto įspėja vyriausybę, kad parlamento bomba nėra paskutinis IRA žodis. Teroras vyks ir toliau. Pvz. „The Daily Telegraph" rašo, kad Ulsteryje teroru jau daug pasiekta — kraštas paliktas be pastovios valdžios, žmonės įbauginti, turtas naikinamas, gyventojai ir kareiviai užmušinėjami. Šiaip ar taip vyriausybė turės imtis žygių vienu ar kitu būdu Šiaur. Airijos problemai sutvarkyti.

MUŠTYNĖS LONDONE

Per National Front (nacionalistų) demonstracijas Red Lion Square įvyko susidūrimas su priešinga Liberation grupe, ginančia imigraciją ir kolonialinę laisvę. Toje grupėje dalyvavo tarptautinės marksistų ir kairiųjų socialistų organizacijos.

Apie 500 policininkų buvo atvykę demonstrantų malšinti. Dvylika policininkų nugabenta į ligoninę. Iš viso sužeista 39 policininkai ir daug demonstrantų. Areštuota 55 asmenys. Vienas Liberation grupėje dalyvavęs studentas po muštynių ligoninėje numirė.

SOLŽENICINAS ITALŲ KALBA

Italijos knygynuose jau parduodama naujausias A. Solženicino kūrinys — Gulago Salynas, išverstas į italų kalbą. Knygos viršelyje autoriaus pavardė parašyta su lietuviška raide "ž", nes italų alfabete "ž" raidės nėra.

Knygoje keliose vietose yra paminėta areštai Lietuvoje ir kitose Baltijos respublikose ir trėmimai į Sibirą įvairiomis progomis ir įvairiais pretekstais. Pavyzdžiui, kalbama apie stambią lietuvių grupę su Romualdu Skyrium (Prano) priešakyje ištremtą į Sibirą 1945 metais. Jie buvę apkaltinti platinę antisovietinius atsišaukimus. Esant visiems kalėjimams Lietuvoje perpildytiems, jie buvo išsiųsti į darbo stovyklą Archangelsko apygardoje netoli Velsko. Jie buvo tiek kankinami, ir, nors būdami visai nekalti, prisipažino padarę „nusikaltimą".

A. Solženicinas sako, kad praėjus kuriam laikui, iš Lietuvos buvo gautas pranešimas, kad ten surasti tikri atsišaukimų platintojai, o tie 50 lietuvių, kurie buvo nusiųsti į Sibirą, buvę visiškai nekalti.

WACL KONFERENCIJA

Balandžio 8-11 dienomis Vašingtone įvyko septintoji World Anti Communist League tarptautinė konferencija. Joje dalyvavo 371 atstovai iš 77 kraštų. Jų tarpe buvo ir lietuvių atstovas. Konferencijoje buvo atstovaujamos įvairių kraštų politinės partijos, o taip pat joje gyvai reiškėsi diplomatai, mokslininkai ir kitų profesijų žmonės.

Konferencijos komunikate suminėta 40 įvairių rezoliucijų, liečiančių komunimo problemas pasaulyje.

GRĮŽTA WINCOTT

Daugiau kaip prieš 40 metų (1931) jūrininkas L. Wincott dalyvavo Atlanto flotilijos Invergordono laivo sukilime. Po to jis gyveno Sov. Sąjungoje, versdamasis anglų kalbos pamokomis ir knygų vertimais. Karo metu dalyvavo Leningrado gynyboje ir buvo vienintelis anglas, gavęs Leningrado medalį. Vėliau dirbo su pabėgusiais diplomatais Donald Maclean ir Guy Burgess.

Tačiau po karo, kaip užsienietis, jis buvo suimtas ir pasiųstas 10 metų į Sibirą. Grįžęs į Maskvą, visą laiką prašėsi leidimo grįžti į Angliją. Spaudos žiniomis, D. Britanijos ambasada sutinka jam duoti vizą sugrįžti namo.

SOVIETŲ AVIACIJA

Vakarų gynybos ekspertai nustebo sužinoję, kad Sov. Sąjunga išleidžia daugiau pinigų lėktuvų gamybai, negu D. Britanija išleidžia savo krašto gynybai. Rusų fabrikai per metus pagamina 1800-2000 karišku lėktuvų ir malūnsparnių. Pasinaudodami paskutiniųjų dešimties metų tyrimo rezultatais, jie pradėjo gaminti viršgarsinius naujus lėktuvus, pajėgius pasiekti JAV, o taip pat iš didelių atstumų numušti priešo karo ar transporto lėktuvus. Vakariečiai smarkiai susirūpino britų oro gynyba, kuri yra vienintelė pajėgi sustabdyti sovietų lėktuvų operacijas Atlanto ir Šiaurės jūros rajonuose.

Septynios DIENOS

— Savo rinkiminėje kalboje Kosyginas pabrėžė, kad Sovietų Sąjungos — JAV santykių pagerėjimas yra vienintelė priemonė pasaulio taikai išlaikyti.

— „Times" dienraštyje žurnalistas N. Maxwell, vertindamas esamą karinę padėtį teigia, kad Sovietų-Kinijos susidūrimas darosi neišvengiamas.

— B. Mendoza, kuris 1970 m. bandė peiliu nužudyti popiežių, atsėdėjęs 38 mėnesius, paleistas iš kalėjimo.

— Cambridge King's College koplyčioje ant garsaus Rubenso paveikslo „Pasveikinimas" vandalai nupaišė „IRA" raides. Paveikslas yra vertas apie 1 mil. svarų.

— Britų vyriausybė nebedraudžia išvežti ginklus į Vid. Rytų valstybes. Draudimas buvo įvestas per žydų-arabų karą.

— Concorde lėktuvas iš Paryžiaus į Logan International Airportą (JAV) atskrido per 3 val. ir 9 min.

— Prie Coliseum teatro, kur šoka Bolšoj baletas, vakarais dalijamos „programos", visiškai panašios į tikrąsias. Tačiau jų viduje yra sąrašas žydų, negalinčių išvažiuoti iš Sov. Sąjungos.

— Olandijos ambasadoje, kuri atstovauja Izraelio reikalus Maskvoje, yra sudarytas specialus tarptautinis žydų fondas, remiąs nepajėgiančius „išsipirkit" žydus emigrantus. Iš to fondo pasiskolino ir Panovas .

— Skotų angliakasių vadas, komunistas McGahey paskelbė, kad dar šiais metais angliakasių algos turės būti padidintos 20 svarų per savaitę.

— Sniegas užpustė kelius Pietų Afrikoje. Retas atsitikimas šitoje pasaulio dalyje.

— Apie 10,000 skotų buvo atvykę į Dortmundą stebėti Skotija — Zaire futbolo rungtynių. Dalis jų, neprašę leidimo, buvo prisiglaudę britų armijos kareivinėse.

— Visai nelauktai L. Brežnevas pareiškė, kad jis pasiruošęs tartis su Nixonu dėl atominių ginklų požeminių bandymų kontrolės.

— Sov. Sąjunga priešinasi Europos Bendruomenės sumanymui turėti tos bendruomenės atstovą J. Tautų komisijoje, išskyrus bendruosius J. Tautų posėdžius.

— Spaudos attaché prie Portugalijos ambasados Londone Antonio Potier išbuvo savo poste 50 metų. Į Londoną jis atvyko 1923 m.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 1 Ladbroke Gardens, London W11 2PU. Tel. 01-727 2470

Registered as a newspaper at the Post Office.

Leidžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius taiso ir trumpina savo nuožiūra.

Prenumeratos kaina metams 5.50 sv., dolerio kraštuose — 14 dol. metams; Vokietijoje — DM 35.

Pensininkams 4.00 sv. Anglijoje.

Atskiro numerio kaina — 12 p.

Už laikraštyje kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesiima atsakomybės.

Vienoj skilty įdėto skelbimo kaina 1.00 sv. už colį. Didesni skelbimai atitinkamai brangiau.

Ateina Česlovas Valdemaras Obcarskas

Česlovas Valdemaras Obcarskas eilėraščius rašo jau ištisas ketvirtis amžiaus. Ne tik rašo, bet ir spausdina periodiniuose leidiniuose (tur būt, anksčiausiai jo poeziją pradėjo spausdinti „Aidai“, vėliau „Šaltinis“, „Pradalgės“, „Tėviškės Žiburiai“). Bet iki šiol jis vis dar nebuvo išleisdinęs nė vieno savo eilėraščių rinkinio. O poetas be rinkinio dažniausiai taip ir prapuola, paskęsta periodikoje, ir dar gerai, jei jo pavardę kas nors atsimena (ir atsimena tik skaitytojai tos periodikos, kurioje poetas spausdinosi).

Dabar jau ir Č. V. Obcarskas nebebus toks prapuolęs, nes „Šaltinis“ savo leidiniu Nr. 16 paleido į žmones pirmąjį jo eilėraščių rinkinį, pavadintą **Laikai neša žmones** (104 puslapiai; viršelis ir skyrių vinjetės pieštos Felikso Ramonio; kaina 75 penai arba 3 doleriai).

Rinkinyje išspausdinti net 54 eilėraščiai. Tai jau nemažas pluoštas pažinti poetui ir jo nueitajam, palyginti, ilgokam keliui. Tiesa, tik vienas rinkinio eilėraštis tėra atžymėtas 1950 m. data (nebent kai kas jau taip pat seniai būtų buvę rašyta iš tų, prie kurių nėra datos). Kitų datos rodytų pastaruosius keletą metų.

Kūrybinei biografijai, tur būt, šiek tiek reikšmės gali turėti ir nurodymai, kur šis ar kitas eilėraštis rašytas (daugumas įvairiose Britanijos vietose, bet poeto apsčiai ir pasaulio pamatyta: pabuvota Kanadoje, JAV). Prie jūros rašytuose eilėraščiuose (Liverpulyje. New oYrke) ir laivai dažniau praplaukia, ir vėjai smarkiau pravirksta ar sudejuoja. Vadinas, aplinka veikia jo poeziją.

Viso rinkinio motto paimta originalo kalba R. M. Rilkės eilėraščio ištrauka. Atskiriems eilėraščiams kaip motto dar panaudojamos H. Nagio, V. Mačernio, J. Kėkšto kūrinių ištraukos. Po eilėraštį paskirta Maironio, Putino ir Mačernio kūrybai aptarti. Visa tai reiškia, kad mūsų poetas pažįsta tiek tokius poezijos garsenybes, kaip Rilkė, tiek lietuviškąją poeziją, pačius šauniausius jos atstovus. Bet kieno nors poveikis būtų sunkiai įžiūrimas: Č. V. Obcarskas turi jau susidaręs savo pasaulį ir savo, kaip Lietuvoje dabar sakoma, braižą. Deja, tas jo braižas nėra išraiškus.

Apskritai Obcarsko poezijoje, tur būt, stipriausiai prasimuša liūdesys, tačiau toks gana nekenksmingas, vargu ar pajėgus kitus užkrėsti. Nepajėgus jis, nes pateikiamas neįtaigia forma. Be to, tik retame tų liūdnųjų eilėraščių teužtinkame liūdesio priežastį — gimtojo krašto netekimą. O kai jis sako:

Nemačiau aš pasaulio,
Neturėjau draugų,

tai mums tokio pagrindo liūdėti atrodo lyg ir per maža. Kaip jau anksčiau buvo nurodyta, pasaulio poetas yra matęs nemaža, o dėl draugų neturėjimo — ką gi, tai jau būtų perdaug asmeniškas reikalas. Poezija, nors ji būtų ir asmeniška, skaitytoją galės veikti tik tuomet, kai, banaliai šnekant, užgaus, palies ir jo širdies stygą.

Bet su Maironiui, Putinui ar Mačerniui skirtaisiais eilėraščiais rinkinin plačiausiai prasiveržia gaivi šviesa. Ta optimistine šviesa nušviestų yra ir kitų eilėraščių, ir tokie patys patraukliausi ir prasmingiausi.

Kartais tam optimizmui, rodos, maža ir tereikia. Chesteryje poetas pamatė rožę ir dainuoja sau:

Rožė balta, paslaptinga,
Tarp liepsnojančių rožių,
Gražesnė už dangų, žvaigždes ir marias.
Ir meldžias žmogus pražydusiai rožei,
Ir džiaugsmas, kaip saulė,
Širdyje jo žydi.

Tai juk keleriopai verčiau net ir už tokias veltšmerciškas eilutes, kurioms taip pat vargu galima ką nors prikišti:

Vien tik jūra gili, paslaptinga,
Ūžia nerimu! Juodi laivai
Pro salynus praplaukia — ir sminga
Į širdį laukiniai žuvėdrų šauksmai.
Tamsios uolos. Paliko pakrantėj
Mano sielvartas. Ūžia nakty
Juodos bangos. Pakyla ir krenta
Paukščių klyksmas į jūros vilnis.

Č. V. Obcarskas

LAMBETH CEMETERY

Laukinės rožės. Rudens saulė!
Ir kapai.
Apsuptas medžių vienišų, jis meldžias čia.
Sena koplyčia. Mirusiųjų poilsio vieta.
Saulėta tyluma. Palaiminta ramybė.

— — — — — — — — — —

Nuo rožių tyliai laša
Amžinybės spinduliai.

STABMELDŽIŲ ALĖJA

Jie atėjo ąžuolynų alėja,
Iš šventų miškų ištremti,
Ir per raistus ir pelkes perėję,
Tyliai verkė sidabro nakty.

Ir sugrįžt atgal negalėjo
Į šventyklas tarp girių tankių,
Kur jų dievas apleistas merdėjo,
Neprabilęs nė vienu žodžiu.

Ir medžius apkabinę kalbėjo,
Šaukdami savo dievą vardu,
Ir nutilę stovėjo alėjoj,
Nusidažę juodu skausmu.

Miręs dievas daugiau nesikėlė.
Stabmeldžiai tyliai verkė liūdni,
Ir jiems niekas padėt negalėjo
Ąžuolynų alėjoj sidabro nakty.

(Iš rinkinio LAIKAI NEŠA ŽMONES)

Nors Č. V. Obcarsko braižas per ilgesnius metus jau yra nusistovėjęs, ir tai liudija šio rinkinio eilėraščiai, bet kai „Laikai neša žmones“ tėra, taip sakant, dar vis tiek tik debiutas, tai gal dar nevėlu šį tą iškelti. Poetas, tiesą sakant, viename eilėraštyje prisipažįsta: „Mano žodžiai liko banalūs“. Bet tai nei skaitytojui, nei pačiam poetui negali būti jokia paguoda. O banalybių ir neapdorojimų užtinkame ne viename eilėraštyje.

Kai poetui juodi laivai pro salynus praplaukia, miega pakrantėj laivai, jūra praplaukia laivai, tik kartais toliuose praplaukia laivai, tai skaitytojas gal ir susirauks dėl to kartojimosi, bet tikėkimės, šiuo atveju parodys ir atlaidumo. Sakys, kad jūra yra poeto labai dažna tema, dėl to jis ir naudojasi tokiais įvaizdžiais. Bet poetinių priemonių skurdumas jau sunkiau atleidžiamas. Štai kai kuriuose eilėraščiuose Č. V. Obcarskas naudojasi palyginimais: „Skausmas mirusio poeto žydi kaip lelijos“, „Poetas, miręs šaltą gruodžio naktį, šviečia, kaip sušalus rožė“, „Klajojau... kaip Hamletas“, „Vulkano kakta, kaip karūna, dega nakty“ ir t. t. Vieni tų palyginimų yra tiesiog neįmanomi įsivaizduoti, o kiti — tradiciškai nepateisinami (iki šiol, pvz., nežinojau, kad Hamletą reikėtų laikyti klajokliu). Be kita ko, Obcarsko eilėraščiai žymiai geresni išeina tie, prie kurių jis nesegioja banalių palyginimų.

Neapdorojimu, nerūpestingumu šių dienų poezijoje reikėtų laikyti tokius trumpinimus, kaip „vaikščiodams“, nekritišką, tolimą poezijai tezių skelbimą, koks bado akis eilėraštyje „Žmogaus egzistencija“.

Tačiau tikėkimės, kad po šio pavėluoto debiuto Č. V. Obcarskas parašys nemaža gražių posmų, kokių yra ir šiame rinkinyje. O „Šaltinis“ bus padaręs gražią paslaugą poetui ir visuomenei, išleisdamas šį rinkinį.

K. Abr.

SU LIETUVIAIS PASAULYJE

REIKIA REMONTO

Soldino miške, kur 1933 m. vasarą žuvo Darius ir Girėnas, buvo pastatytas kuklus paminklas — kryžius su žuvusiųjų vardais ir kopytėlė su rūpintojėliais. Šis paminklas, kurį gausiai lanko turistai, jau esąs reikalingas remonto. Kadangi paminklas dabar yra Lenkijos teritorijoje, tai to krašto lietuviai susirūpino paminklo atnaujinimu. Jie kreipėsi į JAV ir Kanadoje gyvenančius tautiečius. Šauliai ir kitos organizacijos pradėjo atitinkamą aukų vajų.

PASKAITA APIE ANGLIAKASIUS

San Francisco apylinkės lietuviams E. Bradūnaitė skaitė paskaitą apie senosios kartos Pennsylvanijos lietuvių angliakasių gyvenimą. Prelegentė taip pat grojo dalį dainų, kurias tie lietuviai jai įdainavo, rodė surinktų audinių pavyzdžius ir skaidres iš lietuvių apgyvendintų miestų. Ypatingą įspūdį paliko senųjų ateivių lietuvių portretai ir taip pat lietuviškais motyvais išpuošti namų langai, gonkos, durys. Prelegentė apgailestavo, kad daug tokio lietuviško meno žūsta, kadangi tų vietovių gyventojai nesupranta jo istorinės vertės. E. Bradūnaitė dirba Calif. universitete Los Angeles.

MILIJONAS SUMAŽĖJO

Prieš porą metų spaudoje buvo paskelbta žinia, kad J. Krukonis, gyv. Peterson, N. J., Lietuvių Fondui užrašė visą savo palikimą — apie 1 milijoną dolerių. Bet kai jis prieš porą mėnesių mirė, palikęs testamento įgaliotiniu dr. J. Kazicką, terasta, kad palikimas sieks tik apie $180,000. Ir tai neviskas užrašyta LF. Teismui patvirtinus testamentą, LF gaus per $100,000 J. Krukonio vardo stipendijoms. Tai bus pats didžiausias palikimas LF, bet ne milijoninis.

„T. Ž.“

ŽURNALAS „MEDICINA“

Neseniai Europą pasiekęs Pasaulio Lietuvių Gydytojų Sąjungos žurnalas „Medicina“ savo šių metų pirmame numeryje pateikia tikrai daug profesinės ir visuomeninės medžiagos. Žurnalą perimdamas, naujas redaktorius Kazys Pemkus M. D. įžanginiame žodyje rašo:

„Už Tėvynės ribų lietuviai gydytojai susiorganizavo prieš 60 metų. Ypač kai Lietuva neša sunkią vergijos naštą, mūsų eilės turi būti vis labiau sugretintos. Mes esame laisvėje tam, kad išlaikytume gyvą laisvės troškimą tautai. Nyku būtų, jei mūsų laisvė būtų trąša okupuotos Lietuvos vergijai įteisinti, jei mūsų apatija užgesintų žibintus kenčiančių brolių ir sesių. Nesame politikai, bet nesame ir apolitiški. Kiekvienas iš mūsų esame savo krašto konsulais svetur, pavergtos tėvynės laisvės šaukliais, kančių liudytojais, paguodos nešėjais, vilties puoselėtojais, kovotojais. Žinoma, yra daug lengviau būti konformizmo žiurke, okupanto ar svetimo krašto trąša. Būdami laisvėje be tėvynės, turime kalbėti už esančius tėvynėje be laisvės.“

PAMINĖTAS DR. A. GERUTIS

Londone išeinąs daugiakalbis žurnalas „European Press“ savo vasaros numeryje plačiai aprašo Lucernoje vykusią Žmogaus Teisių konferenciją, kurioje vienas kalbėtojų buvo dr. A. Gerutis. Žurnalas įsidėjo jo kalbos santrauką ir fotografiją.

PATENKINTAS GYVENIMU IR DARBU

„Worcester Evening News“ įsidėjo fotografiją ir aprašymą lietuvio Leono Žadeikio, kuris jau 20 metų dirbąs vietinėje Industrial and Tractor bendrovėje. Šiuo metu jis esąs vieno skyriaus darbų vedėju.

L. Žadeikis yra vedęs anglę žmoną ir augina 4 vaikus. Paklaustas kodėl negrįžęs į Lietuvą, jis pasisako gerai prisimenąs Stalino laikus ir žinąs komunistinę sistemą, kurioje net religijos praktikavimas esąs draudžiamas. Baigdamas jis priduria, kad mėgstąs anglus ir anglišką alų...

MIRĖ J. SABALIAUSKAS

Lietuvių Sodyboje prie Sidnėjaus neseniai mirė iš Skotijos kilęs Jurgis Sabaliauskas. Nors gimęs ir augęs Skotijoje, bet gražiai kalbėjo lietuviškai. Į Australiją buvo atvykęs 1928 m. Čia vedęs Skotijos lietuvaitę Anelę Petraitytę, po kiek laiko buvo parvykęs į Skotiją. Tačiau palaidoję savo tėvus, 1947 m. abu grįžo į Australiją ir apsigyveno naujai sukurtoje Lietuvių Sodyboje prie Sidnėjaus. J. Sabaliauskas mirė širdies priepuoliu, sulaukęs 69 metų.

Baltistikos studijų dienos

Baltistinių studijų draugija, kuriai priklauso visų Pabaltijo kraštų mokslininkai, įsteigta 1968 m. Joje vyrauja latvių ir estų atstovai, tad jie buvo sušaukę ir pirmąsias konferencijas. Šiais metais (gegužės 16-19 d.) konferencijos rengimas teko lietuviams. Konferencija vyko Illinojaus universitete, Čikagoje. Pasak spaudos, konferencija, kurioje dalyvavo apie 400 asmenų, pasisekė labai gerai. Konferenciją atidarė dr. T. Remeikis, Association for the Advancement of Baltic Studies vicepirmininkas. Vieną pagrindinių plenarinių mokslinių pranešimų padarė programos pirmininkas dr. V. Vardys, o užbaigiamąją paskaitą banketo metu skaitė draugijos pirmininkas dr. R. Šilbajoris.

Dr. Vardys savo kruopščiai paruošta studija apie Pabaltijo kraštų vaidmenį sovietinėj imperijoj tarė paskutinį išsamų žodį apie dabartinę Pabaltijo būklę, o dr. Šilbajoris savo giliai išmąstyta paskaita apie baltiečio žmogiškąjį vaidmenį pasaulinėje diasporoje paliko ryškesnį įspaudą nei dažni pirmininkai kitose mokslinėse konferencijose.

Konferencijoje buvo dalyvių iš įvairių pasaulio kraštų — Suomijos, Švedijos, V. Vokietijos, Anglijos, Australijos ir Kanados.

Šioje konferencijoje lietuvių, atrodo, dalyvavo daugiau nei ankstesnėje (Toronte), bet latviai ir estai skaičiumi vyravo. Iš 22 lietuvių paskaitininkų bei pranešėjų buvo 19 vyrų ir 3 moterys; amžiumi vyriausias buvo 64 metų, o jauniausias — 22 m.

Suminėti visus lietuvius paskaitininkus ir jų nagrinėtas temas užimtų per daug vietos. Gal pabrėžtina tik tai, kad jie aktyviai reiškėsi visose sekcijose, kurių buvo keturios. Sveikintinas dalykas, kad į konferenciją atvyko gana didelis lietuvių studentų skaičius.

Didžiausias tokios konferencijos ar studijų dienų nuopelnas, be abejo, yra baltiečių įnašas į visas mokslo šakas, paskelbtas visiems prieinama anglų kalba ir todėl paliekantis pėdsakus pasaulio kultūros istorijoje.

Nors šičia Europoje konferencijos veikmė ir pasėkos nėra taip stipriai jaučiamos kaip anapus Atlanto, tačiau jau pats faktas, kad baltų kilmės mokslininkai pajėgia tokio pobūdžio studijas suorganizuoti yra nepaprastai džiugus ir sveikintinas reiškinys.

AKVARIUMO DRAMA

Zenta Tenisonaitė

(Fragmentas iš „Atostogų dienos“)

Vieną sekmadienio popietę Henrikas ir jo klasės draugas Petras eina žvejoti vandeninių driežų. Su dviračiais jie greit pasiekia Antwerpeno priemiestį. Palei Scheldos upę, prie didelės Hobokeno laivų dirbtuvės, tįso platus, krūmais apžėlęs, apleistas laukas. Aukšta pernykštė žolė ir karklai. Pupuolių pageltę pumpurai. Dirvone telkšo kelios meldais apžėlusios balutės. Vanduo žalias ir nešvarus. Visur knibždėte knibžda gyvi padarai. Berniukai, bijodami siurbėlių, nekiša pirštų į vandenį.

— Žiūrėk, jei siurbėlė prikibs, tai tik su peiliu ją bus galima nukaišti nuo rankos, — įspėja Petras savo draugą.

Vakar Henrikas pasigamino tinklelį. Sulenkė vieną metalinės vielos pusę į ratuką. Antras gabaliukas liko rankena. Prie ratuko berniukas prisiuvo raudoną tinklelį, kuriame buvo supakuoti apelsinai. Tiesa, tinklelio skylės per didelės. Begaudant driežus, keli išsprūsta pro tinklelio akis. Berniukai žvejoja ištisą valandą. Henrikas sugauna tris, o Petras du tritonus. Driežai yra nedideli: aštuonių septynių centimetrų ilgio. Su mažomis kojytėmis ir storomis uodegomis. O kvėpuoja plaučiais. Tą Henrikas jau sužinojo mokykloj. Dabar jis nori keletą dienų stebėti tuos keistus padarus vandeny. Petras jam paskolino nedidelį akvariumą. Henrikui reikėtų smėlio. Tačiau pakeliui, prie statybinės vietos supiltoji smėlio krūva pasirodo sumaišyta su cementu. Apsieis ir be smėlio, nusprendžia berniukas.

Sutvarkęs akvariumą, Henrikas įdeda dar gerai nuplautą akmenuką, kurio vienas galas kyšo iš vandens. Tai poilsio vieta tritonams. Iš balos paimtoji žolė plūduriuoja paviršiuj. Gyvenvietė turėtų gyvūnams patikti. Bet driežai atrodo išsigandę ir neramūs. Matyti, alkani, nusprendžia Henrikas. Jis žino, kad tritonai tik gyvus padarus ėda. Nuėjęs į sodą, berniukas ieško kirmėlaičių ir mažų sraigių. Bet oras dar per šaltas. Jis niekur nieko neranda.

— Henrikai, ar tu pastebėjai, kaip juodas strazdas gaudo kirmėles? Jis muša su snapu į žemę ir, galvą pakreipęs, laukia. Sliekas, išgirdęs beldimą, lenda žiūrėti ir iškiša galvą. O paukštis to tik ir laukia. Bematant nutveria kirmėlę, ištraukia iš žemės ir prarija. — Taip pasakoja mama.

Pabandysiu, mąsto Henrikas, ir paima kastuvą. Nuėjęs į sodą, iškasa daržely tarp gėlių duobutę. Įkišęs storą lazdą, jis muša per kotą. Bet sliekai negirdi ir nesirodo. Berniukas kasa visą eilę duobučių, bet veltui. Nors jau balandžio pabaiga, sliekai, matyti, miega žiemos miegu. O gal dėl oro taršos kirmėlių visai nebeliko?

Nusivylęs bergždžia medžiokle, berniukas eina į krautuvę ir nuperka mažą dėžutę gyvų kirmėlaičių. Henrikas yra gamtos draugas. Nemano laikyti tritonus akvariume. Tik nori keletą dienų stebėti, kaip jie gyvena.

Vėlai vakare, po televizijos programos, Henrikas pastebi, kad vieno driežo trūksta. Vienas buvo lyg mažesnis ir judresnis už kitus du. Bet šitas yra. Matyt, kitas, didesnysis, užlipęs ant akmenuko, šoko iš akvariumo. Berniukas, paėmęs iš automobilio tėvelio didelę kišeninę lempą, iššiūrinėja visą savo kambarį. Iškrato kiekvieną ant stalo gulintį daiktą. Ant grindų nieko neranda. Taip pat po stalu. Po knygų spinta. Po lova. Tritono niekur nėra. Juk tai ne adata? Gal kur į plyšį įlindo?.. Bet kambarys neturi plyšių. Pro langą iššokti irgi negalėjo. Per aukštai... Bet vistiek berniukas pažvelgia, ar neguli kas nors ant palangės iš lauko pusės. Irgi ne. Visos ieškojimo pastangos nueina veltui.

— Mamyte, mano vienas tritonas pabėgo, — skundžiasi jis mamai visai nusiminęs.

— Argi jis galėjo išlipti? — nustemba mama, — ar tik kiti du jo, kartais, neprarijo?

— O ne!.. — Berniukas tiesiog pasipiktina tokia mamos mintim. — Kaip jie galėtų tokį didelį suvalgyti? Pagaliau būtų šiokie tokie likučiai likę. Aš gerai žiūrėjau, bet nieko neradau vandeny. Driežas pabėgo... bet kaip?..

Mama nėra visiškai įtikinta. Juk ir didesnė žuvis mažesnę žuvį praryja... O tie padarai tik gyvus padarus ėda?.. Kas žino?.. Mama abejoja, bet nieko nebesako ir padeda nuodugniai ieškoti. Veltui. Tritonas pražuvo kaip į ugnį.

— Vargšas gyvulėlis, dabar jis išdžiūvęs mirs, — berniukas vos sulaiko ašaras. — Jų oda turi visada būi drėgna, nors kvėpuoja plaučiais. Kai jie yra mažiukai, tai alsuoja žiaunomis. Tik suaugę tritonai įgauna plaučius, — aiškina Henrikas mamai.

Mama žiūri į akvariumą. Du nedideli, tamsūs gyvūnai rymo tarp plūduriuojančių žolių. Iš atskirų kampų jie lyg seka vienas antrą. Abu ramūs. Net įtartinai ramūs. Jokių įrodymų, kad jie būtų sudoroję savo giminaitį nėra. Tritono dingimas liks paslaptis.

— Henrikai, tavo tritonas norėjo būti laisvas ir bandė sugrįžti į balą. Kas žino, ką toks padaras galvoja, — mama ramina berniuką. — Nelaikyk jų akvariume. Jiems čia trūksta vietos. Paleisk juos rytoj į tą pačią balą, kurioje sugavai. Ir tau būtų baisu sėdėti uždarytam narvelyje pas milžiną, nors jis tau nieko pikto nedarytų, tiktai stebėtų kaip tu gyveni, — sako mama ir nežino, kokiais žodžiais paguosti liūdintį Henriką.

Kitą rytą, visai atsitiktinai, mama atranda negyvą tritoną pirmojo aukšto koridoriuj. Susitraukęs ir visas sausas. Bet dar atpažįstamas. Visiems namiškiams lieka paslaptis, kaip tas padaras nuslinko laiptais žemyn.

— Henrikai, kada vešime tritonus į jų pelkę, — neatleidžia mama, — kitaip ir likusieji pabėgs ir numirs.

— Trečiadienį popiet aš neturiu pamokų, — sutinka berniukas. — Tada bus galima juos grąžinti į balą. Taigi poryt. Gerai?..

Trečiadienį Henrikas nori važiuoti su dviračiu, bet mama nesutinka. Pavojinga. Reikia ir dviratį vairuoti ir stiklinį bokalą rankose laikyti. Ir dar taip toli už miesto.

Todėl jie dviese važiuoja su mamos mažu automobiliuku. Už miesto, pro didžiąją laivų dirbtuvę. Palei Scheldos upę, kur vanduo klastingai juodas ir ramus. Pagaliau Henrikas parodo mamai smėlėtą keliuką į laukus. Namų nebėra. Kelias blogas. Duobėtas. Mama sustabdo automobilį. Netoliese Henrikas pamato tritonų balą. Ten guli senas Volkswagenas, tekinius atvertęs į viršų.

— Eik dabar pėsčias. Aš čia tavęs palauksiu. Kitaip dar gali mūsų ratai įklimpti į purvyną. Kas mus tąsyk ištrauks. Kelių priežiūros neprišauksi čia, — sako mama.

Berniukas su bokalu nueina.

— Kad tu būtum mačiusi, kaip tritonai nudžiugo, kada juos paleidau į vandenį, — linksmai pasakoja sugrįžęs Henrikas. — Aš dar turėjau dėžutę gyvų kirmėlaičių, tai kiti prisidėję, jas bematant sudorojo...

— Dabar matai, ką reiškia laisvė net ir tritonui, — rimtai kalba mama. — Būk geras ir daugiau jų nebegaudyk. Jie yra reikalingi gamtos biologiškai pusiausvyrai išlaikyti, kurią žmogus vis ardo. Kiekvienas gyvas padaras yra maža grandis toje mlžiniškoje gamtos grandinėje. Nevalia ardyti Visagalio sukurtos gamtos pusiausvyros. Kas bus, jei neliks žalių pievų, pelkių, miškų? Kas bus, jei išnyks paukščiai, žuvys, gyvuliai? Kas bus, jei upės ir jūros bus biologiškai negyvos? Žinai, kas tada bus — žmogus užtrokš ir mirs savo paties taršoje... Tai yra pasaulio pabaiga.

— Krautuvėse tritonus pardavinėja po dvidešimt frankų. Aš įspėsiu Petrą, kad niekam nepasakotų, kur juos galima rasti, — atsako Henrikas ir tyli. — Kokia nuostabi yra toji gamtos pusiausvyros grandis, jei ir toks mažas gyvūnas vaidina savo vaidmenį ir yra reikalingas, — mąsto jis.

Gatvėmis dunda ir ūžia eismas. Tramvajai. Sukaukia fabriko sirenos. Žmonės kaip upė pasilieja pro įmonių vartus. Automobilio motoras ūžia ir mama skuba važiuoti namo. Tik pavasario vėjas šokinėja lengvai ir purto japoniškų vyšnių šakas, kurių rausvi žiedlapiai, kaip rožinis sniegas, švelniai krinta ant pilko asfalto.

Visuomenininko premija A. Grinienei

Pasaulio Lietuvių Katalikų Bendrija, įsteigusi kasmetinę visuomenininkui premiją, pavedė Vakarų Europos Katalikų Bendrijos Tarybai sudaryti jury komisiją 1974 metų visuomenininko premijai skirti. Minėtoji Taryba išsirinko jury komisiją, į kurią įėjo: Richardas Bačkis iš Prancūzijos, Petras Celiešius iš V. Vokietijos, Vincas Natkevičius iš V. Vokietijos, Jonė Pečiulionytė iš Šveicarijos ir Ladas Tulaba iš Italijos.

Kandidatais į visuomenininko premiją iš Vakarų Europos buvo pasiūlyti: prof. Juozas Eretas iš Šveicarijos, Alina Grinienė iš V. Vokietijos, dr. Petras Karvelis iš V. Vokietijos ir Janina Stasiulienė iš Šveicarijos.

(Iš kairės) kun. A. Bernatonis, dir. V. Natkevičius, dr. P. Celiešius, A. Grinienė, vysk. A. Deksnys ir jėzuitų provinc. G. Kijauskas.

Jury komisija, susirinkusi posėdin š. m. kovo 31 d. Vasario 16 gimnazijos patalpose, balsų dauguma nutarė šių metų visuomenininko premiją skirti Alinai Grinienei, kaip daugiausia pasidarbavusiai lietuvybės ir krikščioniškos kultūros skiepijimui bei plėtimui Vakarų Europoje.

Alinai Grinienei visuomenininko veikėjo premija buvo įteikta Vakarų Europos Lietuvių Kat. Bendrijos suvažiavime birželio 2 d. Bad Nauheime, V. Vokietijoje. Premiją jai įteikė lietuvių vysk. dr. A. Deksnys, pasveikindamas ir pasidžiaugdamas jos pasiaukojimu lietuvių katalikų veiklai išeivijoje. Premijantę dar sveikino jėzuitų provinciolas kun. G. Kijauskas, kuris tuo metu vedė minėto susirinkimo dalyviams dvasinio susitelkimo konferencijas, Vasario 16 gimnazijos direktorius V. Natkevičius ir kun. A. Bernatonis, OFM-C.

Premijos mecenatas yra kun. dr. Juozas Prunskis.

Praeitų metų visuomenininko veikėjo premija buvo paskirta ilgamečiui lietuvių veikėjui išeivijoje Leonardui Šimučiui.

Premijos dydis — 500 dolerių.

Premijantė Alina Grinienė, Marijos ir Baltraus Miliušių duktė, vidurinį mokslą išėjo Šv. Kazimiero gimnazijoje Kaune. Užbaigus abitūrą 1935 m., lankė Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos-Filosofijos fakultetą, studijuodama prancūzų literatūrą ir pedagogiką. Bolševikams uždarius Teologijos-Filosofijos fakultetą, ji perėjo į Humanitarinių mokslų fakultetą, kurį baigė 1943 m., įsigydama romanistės diplomą.

Antrojo pasaulinio karo poveikyje Alina Grinienė atsidūrė Vakarų Vokietijoje. Čia iš eilės mokytojavo Nuertingeno, Schwab. Gmuede ir Vasario 16 lietuvių gimnazijose. Būdama Vasario 16 gimnazijos mergaičių bendrabučio vedėja, ji suorganizavo moksleivių tautinių šokių grupę, su kuria, važinėdama po įvairias vietoves, garsino lietuvių vardą vokiečių visuomenėje ir spaudoje.

Tiek gimnazijose, tiek už jų Alina reiškėsi visada kaip gabi jaunimo organizatorė, meninių programų rengėja, tautinių šokių mokytoja. Ir dabar, gyvendama Muenchene, ji vadovauja tautinių šokių „Ratelis" jaunimo grupei, organizuoja tautines šventes, ateitininkų renginius, jaunimo suvažiavimus. Sunku įsivaizduoti kasmet rengiamas Vakarų Europoje Studijų savaites be A. Grinienės įnašo, pasiaukojimo ir ištvermingo darbo.

Nuo 1948 metų su mažomis pertraukomis A. Grinienė dirba Pabaltijos Moterų, Klubų Federacijos, Ateitininkų Sendraugių, Vokietijos Lietuvių Bendruomenės, Europos Lietuvių Fronto Bičiulių organizacijose, visuomet būdama jų valdybų narė, vienose ar kitose pareigose. Kiekviena organizacija, kurios valdyboje yra A. Grinienė, pagyvėja savo veikla. Ji sugeba pavairinti susirinkimus bei renginius, surasdama tinkamus paskaitininkus, sukurdama meninės jų dalies įdomias programas.

Nuo 1968 m. A. Grinienė turi suorganizavusi Muenchene lietuvių jaunimo būrelius, kurių nariai ketvirtadieniais renkasi pabendrauti, įvairiomis lietuviškomis problemomis padiskutuoti, pasimokyti lietuviškų dainų, papročių bei tautinių šokių.

Su Muencheno jaunimo tautinių šokių grupe ji dalyvavo 1972 metų vasarą IV tautinių šokių šventėje Chicagoje.

Nuo 1969 m. A. Grinienė yra vokiečių labdaros SOS-Kinderdorf taranutoja. Be to, Muencheno lietuvių vargo mokyklos mokytoja, Europos Liet. Fronto Bičiulių valdybos narė, Vasario 16 gimnazijos kuratorijos ir pedagoginės komisijos narė, iki pastarųjų metų ji buvo Ateitininkų Sendraugių ir Vokietijos L. B. Muencheno skyriaus valdybos narė, dabar yra Užsieniečių Pabėgėlių Muencheno namų kuratorijos narė, Muencheno Moterų Klubų Federacijos sekretorė.

Be to, A. Grinienė dalyvauja aktyviai lietuvių spaudoje: redagavo V. Ateitininkų Sendraugių, Europos Liet. Fronto Bičiulių, V. Liet. Moterų Klubų Federacijos ir Muencheno L. B. valdybų biuletenius.

Tad nenuostabu, kad visuomenininko premijai skirti jury komisija, įvertindama A. Grinienės veiklą, jai paskyrė šių metų premiją.

LIETUVOJE

LINKSMOJI MUGĖ

Birželio 1 d. Kaune įvyko tradicinė pavasario mugė. Laisvės alėją užėmė kromeliai ir balaganai, aludės ir seklyčios. Prekybininkai varžėsi išmone, viliojo pirkėjus išradingais pavadinimais, apgaulingais kvietimais ir negirdėtomis, neregėtomis prekėmis. „Jūratės" kavinės darbuotojai įrengė „Jaunamartės" seklyčią, kvietė paragauti „uošvės liežuvio", „žento sprando", užsigerti jaunamartės ašarėlėmis. Veikė Vasiliausko karčema, Petronės kamara ir medžiotojų landynė. Gausiai buvo parduodami riestainiai ir skilandžiai, rūkyti žiobriai ir vėdarai. Siūlė savo meną liaudies meistrai.

Mugės lankytojus linksmino dūdų orkestras ir kaimo kapela.

Tai buvo įžanga į jubiliejinę, 25-ąją Kauno miesto dainų šventę.

TRŪKSTA KARUČIŲ

„Valstiečių laikraštyje" J. Atkočiūnas nusiskundžia, kad Lietuvoje negalima gauti tokio paprasto daikto — vienračio karučio.

„Tiek kolūkiečio, tiek miestelėno sodyboje labai praverstų vienratis karutis. Galima priskaičiuoti aibes darbų, kuriuos, turint vienratę, kelissyk lengviau ir sparčiau įveiktum. Nėra abejonių, vienratės turėtų didelę paklausą — jas pirktų ir kolūkiečiai, ir sodininkai mėgėjai, jos praverstų ir mokyklų bandymų sklypuose.

Gaila, ūkiškų prekių parduotuvėse vienračių nėra."

ŽVĖRININKYSTĖS ŪKIS KRETINGOJE

Nuo 1956 m. Kretingoje veikia žvėrininkystės ūkis. Jame auginamos visokių rūšių lapės, audinės iri kiti kailiniai žvėreliai. Praėjusiais metais ūkis gavo beveik milijoną rublių pelno. Sąjunginiame konkurse Kretingos ūkiui pripažinta pirmoji vieta.

Kubilai

Iš pakluonės pavėsyje džiovinto ąžuolo, pirtelėje šutinto uosio ar gelsvos kaip grikių medus eglės suręstas. Kalvėje grūdintais lankais apjuostas, aidinčiu dangčiu užvožtas. Drūtpilvis, plačiakraštis arba aukšts, apvalus. Kas per žmogaus rankų gaminys! Kaimo seniokas iš karto pasuks ūsą ir pasakys: tai kubilas — daiktas didžiai senos kilmės ir labai reikalingas buityje. Dar prieš šimtą-pusšimtį metų po visus Lietuvos kampelius kubilo vardas skambėjo. Pradėsime nuo linksmosios pusės.

Antai santūrieji žemaičiai nepripažino pirties. Užtat suremdavo kubilus milžinus, kuriuose ir vaikai, ir suaugusieji paeiliui pūškendavosi. Mokėjo tryškiečiai ar alsėdiškiai ir karštą vonią suruošti. Primėtydavo kubilan gydomųjų žolelių, pušų spyglių. Įversdavo įkaitintą, šnypščiantį akmenį. Šutinkis, žmogeli! Vaikyk iš kūno nesveikatas.

Suvalkiečiai rėčkose lašinius užsūdydavo, kubiluose žąsų plunksnas, rūkytas dešras laikydavo, linų, kanapių sėklą saugodavo.

Aukštaitijoje ne tik kraičių skryniose, bet ir lengvuose plonuose kubiluose drobes, margus rankšluosčius sukraudavo. Na, o kubilaičiuose kokius agurkus, kopūstus su spanguolėm, antaniniais obuoliais užraugdavo — iš gardumo galėjai liežuvį nusikąsti. Lakajų ir Tauragno žvejai ąžuolinėse statinaitėse lietuvišką ežerų „silkutę" — seliavą užsūdydavo. Dzūkas — girios žmogus — be liepinaitės neapsieidavo. Liepinaitėn iš pušų drevių — barčių prikopinėtą viržių medų supildavo. Na, o statinėlių, kubilaičių nesuskaitomą daugybę turėjo — rudmėsėms, baravykams, kitokiems grybams užsūdyti, užraugti, spanguolėms kiminų samanose per žiemą saugoti.

Nekantrus skaitytojas tikriausiai tars: apie archaiškus laikus kalbate. Kubilai surikiuoti, suskaičiuoti, į muziejų saugyklas padėti. Žiūrėkite, kokią margą, daugiaspalvę tarą daro fabrikai iš sintetikos. Čia mes ir paprieštarausime. Žmonės vėl prisiminė kubilą ir vėl stengiasi jam sugrąžinti prarastą karūną. Netikite? Užsukite į Tauragės bandomojo miško pramonės ūkio Batakių medžio apdirbimo cechą. Ten surasite šių dienų kubilių Bronių Žemaitį. Mikliai auksarankis žmogus aplink stakles, piaustančias lenteles šulams, sukasi. Spėriai geležiniu kūju, lankus užtempdamas, mojuoja. Taukšt, pataukšt! Pokšt papokšt! Rodos, ir pačios šulelės krūvon subėga. Batakiuose rėčkos, kubilai meistruojami nuo 160 iki 200 litrų talpos. Kubilų broliukai — puskubiliai — 40 litrų talpos. Pirkėjas gali pasirinkti įvairią medinę talpą — ir agurkų, kopūstų raugimui, ir grybams, mėsai sūdyti .Per metus Bronius Žemaitis kokius 200 kubilų surenčia. Tie garuote išgaruoja. Juk važiuoja į Batakius kubilų pirktis visa Žemaitija, o meistras tik vienas...

Mažoka Lietuvoje vietų, kur kubilų amatas klesti. Tiesa, šia reikalinga paslauga gyventojams ėmė rūpintis buities tarnyba. Bene geriausi kubilai — iš ąžuolo — daromi Vilkaviškyje. Po 100-200 kubilų per metus pateikia pirkėjams Pasvalio, Biržų buitiniai gyventojų aptarnavimo kombinatai.

O žmonės vis reikalauja: duokite daugiau kubilų.

„Švyturys"

Karių užrašus pavarčius

Trijuose gen. S. Raštikio tomuose randame apsčiai autobiografinės ir istorinės medžiagos, daugelio asmenų charakteristikų, tačiau pasigendame grynai karinių dalykų, taktinių bei strateginių samprotavimų. Nenurodoma, kaip reikėjo ginti mažą Lietuvą nuo jos keleriopai stipresnių priešų, kaip organizuoti ginkluotas pajėgas: pėstiją, artileriją, abejotinos vertės kavaleriją, prieštankinę bei priešlėktuvinę apsaugą, aviaciją, ir kaip visa tai derinti su krašto ekonominiu pajėgumu. Kiekvienas sutiks, kad čia buvo perdaug problemų vienam žmogui išpręsti.

Turėjo būti įsteigta gynybos taryba, susidedanti iš karių ir civilių, visuomenės atstovų. Karių paskirtis būtų buvusi rūpintis ir studijuoti karinę taktiką, pritaikytą krašto sąlygoms, o visuomenės atstovų — skirti lėšas.

Lietuvoj buvo gana karo specialistų, generalinio štabo karininkų, baigusių karo akademijas užsieniuose. Vėliau atsirado ir namie išsimokslinusių. Karo akademijos visų pirma mokė gražiai rašyti įsakymus, bet pergalės, laimėjimo formulių, duoti negalėjo, nes toikų formulių nėra ir negali būti. Jos nuodijo smegenis, nes pratino puoselėti didžiąją taktiką, veikiant siauruose baruose su didesniais ištekliais. Žodžiu, mokė didžiosios taktikos, kurios Lietuvos sąlygose nebuvo galima taikyti.

Nepriklausomybės karų tyrinėtojų nustebimui paaiškėtų, kad anuomet sunkiausius uždavinius turėjo spręsti žemiausias ešalonas iki kuopos vado imtinai. Karo atsiminimų literatūroje (Šukio „3 geležiniai ir 2 mediniai kryžiai" ir plk. Žuko „Žvilgsnis į praeitį") pasakyta, kaip vienas pulko vadas 1920 m. rudenį pašalino vieną savo kuopos vadą, nežinojusį, kur yra jo kuopa. Arba vėl kitas pulko vadas muša, vanoja savo kuopos vadą lygiai už tą patį. Panašių pavyzdžių galima nurodyti ir daugiau.

Iš čia išvados: aukštesnės vadovybės klaidas ar nesugebėjimus turi apmokėti žemiausias viršininkas — iešmininkas. Visados yra lengviau varyti į priekį kitą, negu pačiam eiti. Lietuvai nepriklausomybę iškovojo fronto kovotojai — nuo eilinio kareivio iki kuopos vado imtinai. Aukštesnės vadovybės vaidmuo buvo atvirkščiai proporcingas jos laipsniui ar užimamai vietai.

Tarp kitko, anglų periodinėje spaudoje 1966 ir 1967 m. buvo pluoštas atsiminimų buvusių žemesnių karių, kurie išliko gyvi po baisių kautynių prie Sommės ir Ypre 1916 — 1917 m. Gan žiauriais žodžiais jie vanoja savo aukštąją vadovybę.

1920 m. rudenį Lietuvos kariuomenė išgyveno vadovybės krizę. Priešingai strateginiam nuostatui, — koncentruoti stiprias jėgas svarbioj vietoj, — neskaitlinga Lietuvos kariuomenė buvo išblaškyta didžiuliame plote. Geras jos trečdalis buvo mestas į pragaištingas Augustavo miškų kautynes, kur kovėsi rusai su lenkais, o kiti pulkai išblaškyti nuo Augustavo, Gardino, Lydos, beveik iki Svyrių. Norėta perdaug aprėpti. Sveikas protas diktavo nutiesti fronto liniją pvz., nuo Lydos iki Marijampolės ir laukti tolesnės įvykių raidos. Svarbu buvo dengti Vilnių.

Pašlijusią padėtį taisyti buvo pašauktas gen. Žukauskas, atėjęs į Lietuvos kariuomenę jau generolu, bet turėjęs ne mažai priešų ir niekintojų. Jis padėtį išgelbėjo. Vienas generolas kauniškiam rusų laikraštyje „Echo" 1921 m. pradžioj parašė gan ilgą straipsnį „Dešimt dienų ties Širvintais". Jame, tarp kitko, pasakyta: „Lietuvos visuomenė ir nejuto, kokiame pavojuje buvo Lietuvos nepriklausomybė."

Ties Širvintais lenkai gavo gerą smūgį, o Želigovskio štabo viršininkas gen. Mokržecki, norėjęs žygiuoti į Kauną, 1920 m. lapkričio 19 d. išsimaudė šaltam Širvintos vandeny ir atvėso. Jei nebūtų buvę jėgų sklaidymo, galima spėlioti, lenkai nebūtų paėmę Vilniaus.

„Žvilgsny į praeitį" pasakyta, kad plk. Žukas buvo net ketinęs iškelti gen. Žukauskui kriminalinę bylą. Pats plk. Žukas visą savo karjerą praleido giliam užnugary. Pirmojo pasaulinio karo metu jis buvo divizijos ryšių viršininku. Reikia stebėtis, kaip būdamas ne rusas, karo metu galėjo užimti tokią šiltą vietelę. Lietuvoj plk. Žukas irgi kariavo tolimam užnugary, neišeidamas iš kambario. Vienu žodžiu, buvo kambarinis didvyris, o mėgno įkąsti kovinį generolą.

Gen. Žukausko garbei pasakysiu, kad 1920 m. lapkričio mėn. prieš pat lemiamas su lenkais kautynes jis aplankė 7 p. II b-no priekines kautynių pozicijas Poriai— Kieliai kaimų linjoj į rytus nuo Širvintų, buvo įėjęs į šautuvinės ugnies zoną ir tuo būdu pakėlė karių dvasią.

Jei gen. Žukauskas būtų iš karto vadovavęs kariuomenei, jis nebūtų sklaidęs jėgų ir nebūtų metęs trečdalio kariuomenės į Augustavo miškus. Čia reikia pripažinti, kad ir plk. Žukas buvo priešingas Augustavo operacijai. Tai nors vienas jo geras samprotavimas.

Baigiant norisi dar paminėti tragišką Lietuvos pavergimą 1940 m. Carinė Rusija amžių būvyje grobė svetimas žemes, pavergdama jų gyventojus. Sovietinė Rusija ėjo ir eina lygiai tuo pat keliu. Ji įsiveržė ir pavergė Lietuvą ir kitas Pabaltijo valstybes. Lietuvos kariuomenės pareiga buvo nors simboliškai pasipriešinti įsibrovėliams ir pavergėjams. Bet nepratinta veikti panašiose aplinkybėse, nekreipusi reikiamo dėmesio į mažąją taktiką, nesugebėjo atlikti savo pareigos. Skaudu, kad didžiulės sumos pinigų, išleistos kariuomenei, buvo tarsi išmestos į balą.

Z. Šalkauskas

SULAUŽYTA PRIESAIKA

(kariuomenę ir baisųjį birželį prisiminus)

Buvo mūsų gretos tvirtos kaip plienas,
Pažadai ir žodžiai — priesaika šventa,
Mes visi prisiekėm, visi tartum vienas,
Ginti Tavo laisvę, mirti už Tave.

Žengėme — drebėjo po mūs kojų žemė,
Dainavom — aidėjo padangė aukšta,
Mums į širdis smigo žodžiai karo vado,
Sakėm amžiais būsi, Lietuva, laisva.

Bet kaip tą birželį į Lietuvą plūdo
Masėmis iš rytų raudoni skėriai,
Pabiro mūs gretos, priesaika sulūžo,
Ir kaip rūkas dingo tvirti pažadai.

Ant. Pačkauskas (buvęs karys)

Anglijos lūšnos

Birželio pirmoji Lietuvoje minima kaip Tarptautinė Vaikų Gynimo Diena. Ta proga „Tiesa" įsidėjo dvi vaikų nuotraukas. Vienoje rodoma gražiai apsirengusi, švari Lenkijos „mažoji šeimininkė", o kitoje apskurdęs vaikutis tarp lūšnų akmenimis grįstoje gatvėje Anglijoje. Ten pat cituojamas „Shelter" organizacijos pareiškimas, kad Anglijoje dar praeis 200 metų, kol lūšnos bus pašalintos.

Abiejų vaikų nuotraukos nerodo nieko, kas liudytų, kad čia Lenkija ar Anglija. Jos, esant reikalui, galėtų būti padarytos ir bet kuriame Lietuvos miesto skersgatvy ar vaikų darželyje.

Bet tai nėra svarbu. Anglijoje neslepiama, kad dar esama tam tikras procentas namų, kuriuos lietuviškai galima ir lūšnomis pavadinti. Apie tai viešai kalbama ir svarstoma, kaip greičiau ir geriau galima namų problemą išspręsti. Tokius nuo seno užsilikusius namus bet kas gali lankyti ir fotografuoti.

Tur būt, nėra pasaulyje krašto, kapitalistinio ar socialistinio, kuriame nebūtų gerų ir blogų namų. Taip pat labai nesunku fotografui bet kuriame krašte pagauti ir nufotografuoti murziną vaiką, nes kiekvieno vaiko noras yra kaip galima greičiau išsimurzinti...

Iš tikrųjų netrūksta lūšnų ir Lietuvoje bei kitose Baltijos valstybėse. Tatai gerai pavaizduoja žemiau dedamoji nuotrauka, neseniai gauta iš Latvijos. Galima užtikrinti — netrūksta lūšnų ir Lenkijoje.

Kiti rašo

„Draugas" (Nr. 90) b. kv. plunksna sprendžia mūsų organizacijų vadovų krizę. Nurodęs didelį gerų vadovų trūkumą ir to trūkumo priežastis, be kita ko, rašo:

„Pagrindinė kliūtis atgrasinti tam tikrus asmenis imtis vadovavimo darbo yra ta, kad mes labai dažnais atvejais rinktiniams ir skirtiems vadovams nepadedame dirbti. Taigi žmonės, kartą jau tokiose sąlygose buvę atsakingose pareigose, neturi jokio noro antrą kartą į jas patekti.

Vadovų krizę iššaukė ir mūsų savitarpio ginčai vadinamo „bendradarbiavimo" ar „bendravimo" reikalu. Eilę gerų darbingų ir sumanių intelektualų, kurie esamomis sąlygomis atidžiau studijavo dabartinės okupuotos Lietuvos žmonių gyvenimą ar buvo į ją studijų reikalais nuvykę, tam tikra mūsų „aktyvistų" dalis apšaukė „bolševikais", „kolaborantais" ar tiesiog didžiausio Lietuvos priešo agentais. Tokiu būdu tinkamiausi vadovavimo darbui žmonės buvo padaryti „netinkamais". Kadangi jie tinkamų pakaitalų, galima sakyti, neturi, tai ir įvyko kultūrinių sričių vadovų krizė."

„Tėviškės Žiburiuose" (Nr. 22) Al. Gimantas rašo apie bendriausią lietuvių savybę — mėgimą išgerti. Jo rašinys pavadintas „Į sveikatą! Dar po vieną!"

„Jei tie ar panašūs linkėjimai tikrai būtų reikšmingi, mes, lietuviai, būtume pati sveikiausia, ištvermingiausia tauta. Tačiau visa tai komplikuojasi, kai į esamą padėtį imi žvelgti rimčiau. Svaiginimasis alkoholiu ar tik neperdažnai lydi ne tik tautą krašte, bet ir išeiviškąją visuomenę, visai neatsižvelgiant į „pažangią" ar „atsilikusią" jos pusę. Stiprieji gėrimai mus nuolat lydi nuo paauglių (taip, paauglių, tų „teenagerių") dienų iki maždaug karsto lentos. Jie vyrauja ir šeimyninėse šventėse, kaip krikštynos, vestuvės, sukaktys, gimtuvės, varduvės, įkurtuvės, išleistuvės, sutiktuvės ir... pakasynos. Tai vis progos, kurios, jei nebūtų kietųjų gėrimų baterijų ant stalo ar bare, taptų savotiškai kitokiomis. Kai kam atrodytų, kad pobūviai be alkoholio lyg ir nustotų prasmės. Tiesa, paprastai prievartos nėra — nori gerk, nori ne, bet bendroji atmosfera dažniausiai būna tokia, kad nekiekvienas svetelis ar viešnia yra pajėgūs atsisakyti, tapti „antisocialiu".

Europos Lietuvių Kronika

„EUROPOS LIETUVIO" ATOSTOGOS

Tarnautojams išvykstant atostogų, „Europos Lietuvis" dvi savaites nepasirodys. Paskutinis priešatostoginis numeris bus pasiųstas skaitytojams liepos 9 d.

Skaitytojai, korespondentai ir lietuvių organizacijos, kurie norėtų kad jų žinios ar skelbimai patektų į priešatostoginį numerį, prašomi jas prisiųsti kiek galima greičiau, bet ne vėliau, kaip iki **liepos 4 d.**

Redakcija

LONDONAS

LAUKIAMAS HAMILTONO „AIDAS"

D. Britanijos Lietuvių Bendruomenės Krašto valdyba jau padarė visus reikiamus žygius Hamiltono mergaičių chorui pasitikti. Londone koncertas bus **rugpiūčio 17 d. 7,30 val. Commonwealth Institute, Kensington High Street, W8.** Manchesteryje „Aidas" koncertuos rugpiūčio 18 d.

Ontario valdžios Agent General Mr. Ward Cornell, Krašto valdybos pakviestas, sutiko dalyvauti koncerte ir būti jo globėju. Rugpiūčio 19 d., 12-14 val. ruošiamas Ontario House chorui specialus priėmimas.

D. Britanijoj ruošiami koncertai taip pat skelbiami Ontario Biuletenyje.

RYTŲ LONDONO DBLS SKYRIAUS METINIS SUSIRINKIMAS

Š. m. birželio 9 d. Socialinio Klubo patalpose įvyko R. Londono DBLS skyriaus metinis susirinkimas. Valdybos pirmininkas ir iždininkas padarė skyriaus metinės veiklos apžvalgas, o J. Černis pranešė apie DBLS ir L. Namų suvažiavimus.

Po diskusijų buvo išrinkta nauja skyriaus valdyba sekantiems metams: pirm. I. Dailidė, vicepirm. B. Butrimas, ižd. P. Jonaitis, sekr. S. Nenortas. Revizoriais išrinkti S. Starolis ir J. Černis.

Skyriaus nariai iškėlė eilę sumanymų sekantiems metams. Nutarta vėl ruošti vakarą ir skirti pelną Tautos Fondui (pereitais metais tokiu būdu Tautos Fondui buvo gauta £60). P. Gabrėnas pažadėjo asmeniškai paremti Londono šeštadieninę mokyklą. Taip pat buvo nutarta suorganizuoti rinkliavą Vasario 16 gimnazijai paremti. Susirinkę nariai ir svečiai tuoj pat gimnazijai suaukojo £20.

Užbaigus dienotvarkėje numatytus reikalus, susirinkimo dalyviai nesiskirstė ir, skyriaus iždininko ir P. Gabrėno dėka, prie stikliuko dar ilgai kalbėjosi apie praeities ir ateities darbus. Susirinkimo dalyvių tarpe buvo DBLS garbės narys P. Bulaitis, kuris taip pat priklauso R. Londono skyriui.

s. n.

IŠVYKO Į TĖVYNĘ

Vilniaus universiteto profesorius Antanas Buračas, 9 mėnesius dirbęs tiriamąjį darbą Anglijos universitetuose vartojimo modeliavimo ir prognozių klausimais (pagrindinai Queens Mary koledže), išvyko atgal į Vilnių. Savo tyrimo rezultatais iš dalies jis pasidalijo paskaitų kursuose ir teoriniuose seminaruose, pravestuose Londono, Edinborough ir Glasgowo universitetų dėstytojams bei aspirantams. Ypač įdomūs susitikimai, jo nuomone, buvo Londono Ekonominių ir politinių mokslų mokykloje.

VITALIS P. ŽUKAUSKAS LONDONE

Šiais metais Lietuvos Vyčių ekskursija vyksta į Europą. Pakeliui sustos Londone ir čia ekskursijoj dalyvaująs humoristas Vitalis P. Žukauskas suruoš rečitalį- koncertą Londono ir apylinkės lietuviams.

Jis įvyks Sporto ir Socialinio Klubo salėje, 345A, Victoria Park Road, London E9, birželio 30 dieną **(sekmadienį)** 6 val. vak.

Visi londoniečiai kviečiami atsilankyti į mūsų svečio Vitalio P. Žukausko pasirodymą.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

MANCHESTER — birželio 30 d., 11 val.
HALIFAXE — birželio 30 d., 1 v. p. p.
BRADFORDE — liepos 7 d., 12.30 v.
KETTERINGE — birželio 30 d., **13.30 val.**, St. Edward's.
CORBYJE — birželio 30 d., **15 val.**, St. Patrick's.
NOTTINGHAME — birželio 30 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.
BIRMINGHAME — liepos 7 d., **15 val.**, 19 Park Rd. Metinės už a. a. Vincą Tamašauską ir po to jo antkapio šventinimas.
NOTTINGHAME — liepos 7 d., 11.15 val., Liet. Židinyje.

DAINAVIEČIŲ SUSIRINKIMAS

Š. m. liepos 21 d. 4,0 val. p. p. Lietuvių Namuose šaukiamas dainaviečių susirinkimas. Visos narės ir prijaučiančios kviečiamos dalyvauti.

Valdyba

TAUPYKITE TURGELIUI

Tradicinis dainaviečių turgelis ir kalėdinis bazaras ruošiamas ir šiais metais. Visi lietuviai iš anksto prašomi pataupyti turgeliui atliekamus rūbus, indus, namų apyvokos reikmenis, žaislus, papuošalus ir kt.

Datos ir dovanų surinkimo vietos bus paskelbta vėliau.

Londono Liet. Moterų Sambūris Dainava

NOTTINGHAMAS

STOVYKLA

Berniukai stovyklai prie Židinio rugp. 10-18 d. užrašomi ne vėliau liepos 7 d. Smulkesnės žinios pagal pageidavimą.

LAS SUSIRINKIMAS

LAS Nottinghamo Skyriaus Valdyba š. m. liepos mėn. 13 d. 7 val. vak. Lietuvių Klube šaukia visuotinį narių

susirinkimą.

Bus padaryti pranešimai ir renkama nauja valdyba ir revizijos komisija.

Taip pat bus svarstomi įvairūs reikalai ir pasiūlymai.

Visi nariai kviečiami dalyvauti.

LAS Skyriaus Valdyba

BRADFORDAS

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ

Bradforde šiais metais pavergtųjų tautų savaitė vyksta nuo liepos mėn. 7 iki liepos 14 d.

Prasideda pamaldomis Bradfordo katedroje liepos mėn. 7 d., 2.15 val. Po pamaldų visi vyksta, bendra eisena, prie Nežinomojo kareivio kapo, kur bus padėtas vainikas.

Liepos mėn. 14 d., 5 val. vakare įvyks koncertas ukrainiečių salėje Claremont, Bradford 7.

Kiekvieno lietuvio pareiga dalyvauti pamaldose ir eisenoje.

Parodykim, kad kovojam už tautos laisvę.

Todėl visų dalyvavimas būtinas.

Vyties klubo v-ba

MANCHESTERIS

PARENGIMAI

Pusmetinis klubo narių susirinkimas

Manchesterio Liet. Soc. klubo valdyba šaukia š. m. liepos 7 d. 4 val. p. p. pusmetinį klubo narių susirinkimą, kuriame bus svarstomi svarbūs klubo reikalai.

Kvorumui minėtą valandą nesusirinkus, susirinkimas bus atidėtas vienai valandai, o po to jis bus pravestas, nežiūrint susirinkusių narių skaičiaus.

Klubo valdyba

Dariaus ir Girėno minėjimas

L. V. S-ga „RAMOVĖ" Manchesterio skyrius š .m. liepos 13 d. 6 val. vakare rengia Manchesterio Liet. Soc. klube DARIAUS IR GIRĖNO minėjimą. Programoje bus V. Dargio paskaita ir meninė dalis.

L. V. S. „Ramovė" Manchesterio Skyrius

IŠVEŽTŲJŲ MINĖJIMAS

Š. m. birželio 15 d. Manchesterio Liet. Kultūros Koordinacinis Komitetas surengė Mostono R. Katalikų kapinėse prie lietuvių paminklinio kryžiaus Išvežtųjų Minėjimą, kuriame dalyvavo apie 70 žmonių. Minėjime dalyvavo visos veikiančios organizacijos su savo vėliavomis. Buvo sudaryta eisena. Diena pasitaikė saulėta.

Prie paminklinio liet. kryžiaus D. Jelinskas visų Manchesterio ir apylinkės lietuvių vardu padėjo vainiką, pagerbdamas išvežtuosius ir žuvusius už Lietuvos laisvę. Religines minėjimo apeigas pravedė R. K. kun. V. Kamaitis, kuris kartu yra ir M. L. K. K-to p-kas. Apie išvežtuosius ir kenčiančią Lietuvą kalbėjo evang. kun. A. Putcė. Savo kalboje išryškino faktą, kad kenčianti ir kraujuojanti Lietuva lieka nepastebėta įvairių praeivių, kurie galėtų kuom nors Lietuvai padėti ir ją užtarti. Bet viliamasi, kad Viešpats pamatys mūsų ir mūsų tautos vargą ir kančią ir parves mus į mūsų gimtuosius namus — laisvą ir nepriklausomą Lietuvą.

Minėjimas užbaigtas giesme Marija, Marija ir sugiedant Tautos Himną.

Po minėjimo dauguma vyko į lietuvių klubą praleisti likusio dienos laiko. Bet minėjimas klube, kaip seniau, nebebuvo tęsiamas.

A. P-kis

CORBY

JUBILIEJUS

Birželio 30 d., 15 val., Šv. Patriko bažnyčioje, Gainsborough Rd. bus lietuviškos pamaldos Magdalenos Miknevičienės intencija, kurias ruošia L. K. Bendrija. Išvakarėse M. Miknevičienei, žinomai uoliai lietuvei ir krikščionei, sueina 85 metai.

Tautiečiai kviečiami iš visur dalyvauti ir pagerbti nusipelniusią jubiliatę.

WOLVERHAMPTONAS

MINĖJIMAS WOLVERHAMPTONE

Labai nemalonu ir neteisinga, kad gražiausias metų mėnuo istorijos įvykių pasėkoje tapo mums lietuviams tragišku. 1940/41 metų birželio tragiški įvykiai erškėčio vainiku supa mūsų širdis. O kadangi tauta tremtyje lieka gyva dėka savos kalbos ir papročių, tai birželio 15 d. įvykęs Wolverhamptone sudėtinis minėjimas nusipelnė ne tik padėkos bei pagyrimo, bet ir atžymėjimo.

Gražu, kad mūsų gretoms vis retėjant, į tokius paminėjimus gausiai suvažiuojame. Wolverhamptono skyriaus suruoštasis minėjimas turi teisę pasivadinti sąskrydžiu. Jame matėme: K. Bivainį, Levinską, P. Dudėną, J. Dimšą ir kt., atvykusius į talką su dalimis savų įgulų. Lenkų katalikų salė buvo graži, jauki, o svarbiausia erdvi, todėl sutalpino daugiau kaip 200 sugūžėjusių svečių. Tokiems suvažiavimams salės parinkimas yra ypatingai svarbus reikalas, nes nuo to priklauso viso vakaro sėkmė.

Minėjimas prasidėjo beveik punktualiai. P. Viržintas pristatė programos dalyvius. L. Adamkavičius sveikino susirinkusius, džiaugdamasis jų skaitlingumu, ir pakvietė susirinkusius pagerbti tylos minute žuvusius už Tėvynės laisvę. Po to Kelmistraitis platesnėje kalboje paryškino tragiškojo birželio įvykius ir davė trumpą apibūdinimą tų pačių įvykių anglų kalba. Sekė vargonėlių rečitalis, kurį vykusiai atliko jau žinoma muzikė Z. Popikaitė. Daug gražių ir mums artimų širdžiai melodijų nuskambėjo jos miklių rankų dėka. Ypatingai ne vienam širdį slėgė, kai girdėjome „Lietuva brangi", „Vilniaus kalneliai", „Leiskit į Tėvynę" ir kt. Po to senas ir patyręs, pažįstamas iš Flensburgo lagerio laikų artistas, lengvojo žanro kupletistas D. Kaniauskas su skausmu deklamavo „Lietuva po Stalino saule". M. Gelvanauskienės paruošti Straudo ir Gloucesterio jaunučiai pašoko tautinius šokius — Kepurinę, Kalvelį. Ir vėl vargonėliai, ir vėl graudžiai deklamuoja D. Kaniauskas, verkdamas perduoda „MOTINOS LAIŠKĄ IŠ UŽ GELEŽINĖS SIENOS". Dar seka įspūdingas suktinis, deklamuoja M. Meškelevičiūtė ir M. Karmelavičiūtė. Tada visi artistai sueina į sceną išklausyti teisingai nusipelnytų gausių katučių bei priimti gėlių. Skyr. pirm. L. Adamkavičius dėkoja už talką ir baigia visi Tautos Himnu.

Bet nė vienas minėjimas, sąskrydis ar suėjimas nebūtų pilnas, jaukus ir malonus, jei nebūtų vaišių stalo. O vaišių stalas buvo masinantis, gražiai įvairiais užkandžiais apsunkintas. Manau, visi pirmininkai atsidurtų „kaliošyje", jei pagalbon nestotų mūsų darbščios iš prigimties šeimininkės. Ne veltui Liudas nuoširdžiai dėkojo ponioms Ivanauskienei, Bandonienei, Sviderskienei ir kt. Taip pat reikia pažymėti, kad be rimtos ir reikšmingos A. Petkevičiaus, Ivanausko ir kt. pagalbos vargu galėtų vienas žmogus sutvarkyti tokį gausų sąskrydį.

Tai būtų ir viskas, prabėgom žvilgterėjus į šį gausų suvažiavimą. Nesustokime ir darykime jų daugiau; jie pasiseka ir padeda mums neiškrikti. Gaila, kad Centro Valdybos nė vienas narys nepagerbė tokio svarbaus įvykio (nebūtina tokiais atvejais siųsti atskirą kvietimą).

Jau po vidurnakčio autobusai pajudėjo su kiek pavargusiais, bet gražių įspūdžių pilnais tautiečiais ir jų svečiais anglais į namus. Jų ausyse vis dar skambėjo Dragūno vedamo orkestro garsai... **„Bravo WOLVERHAMPTONAS! — TĖVYNĖS LABUI!"**

V. A.

Skautiškuoju keliu

Sesės ir broliai,

Dievui, Tau, Tėvyne, ir žmonijai skiriam visą meilę mūsų širdžių. Mes teturim mokslą ir jaunystę, esam skautai be savų miškų...

Mūsų — vadovų rūpestis yra dar ilgus metus išlaikyti lietuvišką skautybę čia Anglijoje gyvą, ištikimą savo idealams. Kaip jau žinote, mūsų 25-ji sukaktuvinė sotvykla įvyksta liepos 27 — rugpiūčio 3 d. d. Lietuvių Sodyboje, į kurią kviečiami visi sesės ir broliai.

Per metus dėl įvairių priežasčių ne visi turėjome progos dalyvauti skautiškuose parengimuose ir sueigose. Bendra vasaros skautų stovykla ir yra proga visoms ir visiems susirinkti ir praleisti savaitę didelėje skautiškoje šeimoje, po lietuviška vėliava, su himnu, malda, įvairiais skautiškais užsiėmimais ir vakariniais laužais. Čia stiprėja jūsų seseriškumas ir broliškumas, stiprėja draugystės ryšiai ir lietuviškas bendruomeniškumas.

Šias stovyklas Rajono skautų vadovybė ruošia tik jums. Mes atiduodame savo atostogų poilsį organizuodami, maitindami ir pravesdami stovyklas. Paskirkime vieną savaitę tikram skautavimui, sukruskime visos ir visi. Per šią sukaktuvinę stovyklą parodykime organizacijoms, rėmėjams, tėveliams ir vadovams, globojusiems mus per 25 metus, kad esame verti jų paramos, kad ir toliau tęsim skautiškąjį pažadą: tarnauti Dievui, Tėvynei ir Bendruomenei, o seniesiems vadovams išėjus į pensiją, užimti jų vietas. Jūs — mūsų ateitis. Tad kviečiame visus ir visas į sukaktuvinę stovyklą. Nuo jūsų gausaus dalyvavimo ir pasiruošimo priklausys stovyklos pasisekimas ir Rajono tolimesnė skautiškoji veikla. VISI IR VISOS Į STOVYKLĄ.

Iki malonaus pasimatymo stovykloje.

Stovyklos Vadovybė

PRANEŠIMAS

Liepos 27 d., šeštadienį, 9 val. ryto iš Manchesterio Socialinio klubo (121 Middleton Rd.) autobusas su stovyklautojais pajudės į Derby, o iš jo į Lietuvių Sodybą. Manchesterio ir apylinkių skautai prašomi kiek galint anksčiau registruotis pas ps. A. Jakimavičių (10, Fraser Rd., Manchester, M8 6HH). Žinant vykstančiųjų skaičių prieš dvi savaites, galima sutaupyti 10 sv. (imant mažesnį autobusą). Pranešusieji J. Maslauskui, jau įtraukti į sąrašus.

KVIETIMAS

Rajono skautų 25-os sukaktuvinės stovyklos iškilmės ir atsisveikinimo didysis laužas įvyksta rugpiūčio 3 d. 4 val. po pietų, Lietuvių Sodyboje.

Kviečiame organizacijų atstovus, rėmėjus, dvasiškiją, tėvelius, neskautaujantį jaunimą ir plačiąją visuomenę pabūti skautiškame ratelyje, pasižiūrėti palapinių miesto ir sustiprinti mūsų dvasią.

Ypatingai atkreipiame dėmesį į neskautaujantį jaunimą, KVIEČIAME visus dalyvauti mūsų iškilmėse ir prisidėti su programa. Būtų gera, kad kolonijose organizatoriai sudarytų jiems sąlygas ir progą prisidėti su programa, pamatyti uniformuotus skautus, jų įsirengimus, iškilmes ir laužus. Tas jaunimą paskatintų jungtis į skautiškas gretas.

Kviečiame ir laukiame iš visų pakraščių, jaunimą ir senimą.

Iki pasimatymo stovyklos beržyno kalnelyje ir Lietuvių Sodyboje.

Programos Vadovas

Aukos vasaros skautų stovyklai

I. Juška iš Nottinghamo — pensininkas 3 sv., Nottinghamo LAS per J. Damoševičių 5 sv., Nottinghamo skautų tėvų komitetas per J. Damoševičių 5 sv.

Nuoširdus skautiškas ačiū.

Stovyklos Vadovybė

Skaitytojų laiškai

JAUNIMAS IR MES

Neseniai vienas tautietis iš N. Zelandijos, aprašydamas Motinos Dienos minėjimą „E. Lietuvyje", smarkiai apgailestavo, kad tos šventės, taip jaukiai pradėtos, pasisekimą nunešė vėjai... pasirodžius prožektoriams su šiandieninės Lietuvos vaizdais.

Mes, dirbantieji lietuvybės išlaikymui išeivijoje, bandome sudominti jaunimą lietuvių dainomis, šokiais, literatūra, istorija. Mes norime jiems duoti Lietuvos vaizdą tokį, kokį mes išsinešėme exodo bagažuose, bet savo politiniais nusistatymais mes juodinam dabartinį mūsų tėviškės paveikslą, lyg Lietuva būtų gavusi plunksną pati pasirašyti kokį nors paktą, ar turėjusi teisę apsispręsti dėl savo valdymosi sistemos.

Mūsų jaunimas, išauklėtas demokratinėje atmosferoje, reikalauja tiesos ir realių vaizdų tokių, kokie jie yra. Propagandos atspindys jų nepasiekia. Jiems nereikia pasakoti kaip buvo, ar kaip galėjo būti... Jiems reikia rodyti daiktus tokius, kokie jie yra.

Nesu mačiusi filmos „Lietuva šiandien" ir neneigiu, kad joje bandoma padaryti kiek galint daugiau tarybinės propagandos. Bet aš negaliu suvokti, kodėl sistematiškai lietuvių išeiviai nedrįsta pažvelgti teisybei į akis: juk mes negalime paneigti, kad Lietuva yra sovietų zonoje, kad Gedimino pilies bokšte plevėsuoja kitokia vėliava negu Lietuvos nepriklausomybės metuose, kad miestai palengva atsistato, kad dienas užpildo žmogaus fiziniai ir dvasiniai pareikalavimai, kad ten, kaip ir visur pasaulyje, laikas nesustojo vienoje vietoje, kad ir ten dirbama, valgoma, mylima, miegama, kuriama, pagal susidariusias galimybes.

Kokį Lietuvos vaizdą norėtų matyti išeivijos lietuviai ir rodyti savo jaunajai kartai, kuri netiki į švelnias pasakas ir nori pamatyti šiandieninio realaus gyvenimo išraiškas? Tarsi išeivijos lietuviai nelinkėtų saviesiems jokio progreso, jokių pagerėjimų ir prasiveržimų. O jaunimas, gimęs ir augęs laisvo metais, neturi nei jokios neapykantos, nei kerštо dvasios...

Filmas „Lietuva šiandien" netinka mūsų galvojimui dėl naivios propagandos. Bet ar mes galime ką nors kita išgalvoti ir parodyti mūsų vaikams, kurie nori konkretizuoti to krašto, apie kurį jie dainuoja, vaizdus?

Ne ką daugiau pasisekimo turėjo ir brolių Mekų filmas „Prisiminimai iš kelionės Lietuvoje".

„Tai, kad... ten nieko nėra... Ten tik pievos, laukai, miškai... toji senutė kepa blynus lauke... lyg Lietuvoje nebūtų nei krosnių, nieko...", sako lietuviai.

Kokia būtų buvusi lietuvių reakcija, jeigu Jonas Mekas būtų filmavęs naujus pastatus, valgyklas, kino sales, krautuves? O juk šitas filmas jau pilnai atsakė į išeivio nostalgiją, prisiminimus, išsivežtus į Vakarus.

Mūsų patriotiškumas mus priveda kartais prie šališkumo, bet besirūpindami mūsų jaunimu, turime nepamiršti, kad jų pažiūros yra skirtingos, ir kad jie patys pasirenka tai, į ką jie turi tikėti ar netikėti.

St. Baltus, Belgija

GERA PROGA PASISKELBTI

Prieš porą metų šauniosios Clevelando „Grandinėlės" apsilankymo proga tiek svečiai, tiek ir šokėjai bei jų vadovai buvo patenkinti gražiai paruošta ir Nidos spaustuvėje atspausdinta vakaro programa. Tokios programos po prisimintinų įvykių pasilieka kaip savotiški suvenyrai. Ypačiai jas vertina programos dalyviai ir jų draugai.

Kaip žinoma, „Grandinėlės" programoje buvo skirta vietos ir lietuviškųjų firmų bei įmonių skelbimams. Jos ta proga mielai pasinaudojo ir plačiai pasigarsino.

Hamiltono mergaičių choro „Aidas" apsilankymas rugpiūčio 17 d. bus panaši proga. Choro programa jau pradėta ruošti. Visos lietuviškosios įmonės ir organizacijos, norinčios pasveikinti atvykstantį šaunųjį chorą ar pasiskelbti, kviečiamos iki liepos pradžios prisiųsti skelbimų ar sveikinimų tekstus.

Skelbimų kainos: pilnas programos puslapis — 6.0 sv., pusė puslapio — 3.0 sv., trečdalis — 2.0 sv.

Iš anksto dėkojame.

Nidos spaustuvė

PROGA IŠVAŽIUOTI Į KANADĄ

Lietuvis viešbučio savininkas Kanadoje ieško darbininkų. Reikalingi sargai, valytojai, padavėjai, barmanai, virėjai ir kt. Gali būti vyrai, moterys arba vedusių šeimos. Viešbučio savininkas padeda išsirūpinti vizas ir, esant reikalui, paskolina kelionės išlaidoms. Atlyginimas — iki 50 svarų per savaitę. Kreipiantis nurodyti amžių (gali būti ir vyresnio amžiaus), lytį ir šeimos padėtį.

Rašyti: Antanas Šimkevičius, Lock City Hotel, Sault Set Marie Ontario, Canada.

Brangi grožio kaina

Pagal statistinius duomenis Kanados moterys kas metai išleidžia 200 milijonų dolerių kosmetikai. Kiekvienos virš 18 metų moters metinės išlaidos grožio preparatams 30 dolerių.

Bet ar kiekviena moteris sutiktų mokėti už nevystančią jaunystę ir rožines svajones, jei žinotų, kad pusantro dolerio vertai dėžutei kosmetikos tėra išleidžiama tik 10 centų pačiam produktui, 15 centų įpakavimui ir $1,25 „mistikai". Kosmetikos gamintojai teigia, kad ir žinodamos teisybę, moterys visvien pirktų. Juk vilnoniai apsiaustai yra tiek pat šilti kaip ir šeškų kailiai, bet vis dėlto kai kurios moterys perka šeškus. Moteris, kuri moka 5 dolerius už lūpų pieštuką, nebūtų patenkinta 90 centų pieštuku.

Kosmetikos gamintojai bando įtikinti savo pirkėjas, kad penkiolikos centų vertės kremo dėžutė yra žymiai pranašesnė už pusantro dolerio produktą dėl jo ypatingų sudedamųjų dalių. Tačiau daugelis kosmetikos gamintojų pripažįsta, kad tos ypatingos sudedamosios dalys sudaro tik mažą dalelę parduodamosios kainos.

Visi kremai yra sudaryti iš alyvos vandeny arba vandens alyvoje emulsijų. Paprastai skystieji kremai (lotion) turi daugiau vandens, o tirštieji daugiau riebalų. Kremo paskirtis yra apsaugoti nuo išgaravimo odoje esančią natūralią drėgmę. Pagal odos ligų specialistus tas procesas nereikalauja jokio įmantraus recepto, net ir Crisco atliktų tą pačią funkciją.

Pati prabangiausia žaliavą kremui rinkoje kaštuoja 30 centų už unciją. Bet štai kas atsitinka, kai kosmetikos gamintojai pradeda dėti visokius egzotiškus priedus: Max Factor prideda į kremą avokado aliejaus ir jau parduoda unciją už 40 centų. Anne-Marie primaišo į tą pačią bazę minkų aliejaus dieniniam kremui ir pakelia vienos uncijos kainą iki $2,97. Edith Serei prideda kaštanų aliejaus ir jos kremas parduodamas po šešis dolerius už unciją. Kremo sudėtis beveik niekad neužrašoma bonkučių etiketėse.

Jei visi kremai taip panašūs, kodėl gi jų kainos tokios skirtingos?

Moterys nebetiki, kad jei koks produktas yra dvigubai brangesnis, jis tuo pačiu turi būti ir dvigubai geresnis.

„Moteris"